

Τῷ Ἑλλογιμωτάτῳ Δρὶ Άνδρέᾳ Χαρ. Χατζηχαμπῆ, Ἐπιστημονικῷ Διευθυντῇ τοῦ Κυπριακοῦ Κέντρου Περιβαλλοντικῆς Ἐρεύνης καὶ Ἐκπαιδεύσεως τῆς Τεράς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, τέκνω τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

Ἄσμένως πληροφορηθέντες ἐκ γράμματος τῆς ὑμετέρας Ἑλλογιμότητος περὶ τῆς ἐκδόσεως καὶ παρουσιάσεως, ἐν τοῖς πλαισίοις διοργανωθησομένου οἰκολογικοῦ περιεχομένου συμποσίου, τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιοηθικὴ τοῦ περιβάλλοντος: Ἡ ὁρθόδοξη προσέγγιση τῆς κτίσης» ὑμετέρου πονήματος, συγχαίρομεν ὑμῖν διὰ τὴν καταβληθεῖσαν καὶ ἀποπερατωθεῖσαν αἰσίως προσπάθειάν σας, εὐλογοῦντες πατρικῶς καὶ Πατριαρχικῶς τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ νοὸς καὶ τῶν χειρῶν ὑμῶν.

Συμφώνως πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν, ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ κέντρον τῆς κτίσεως καὶ ἡ πορεία αὐτοῦ καθορίζει τὴν ίστορίαν καὶ τὴν πορείαν τοῦ κόσμου. Ὁ Θεός, θέτων τὸν ἄνθρωπον ἐντὸς τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καὶ τοῦ παραδείσου, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἐντολήν «ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν» (Γεν. β', 15), καταστήσας αὐτόν, τὸν ἄνθρωπον, τρόπον τινά, οἰκονόμον καὶ διαχειριστὴν τῆς φύσεως. Ὁ ἄνθρωπος, παρὰ ταῦτα, ἀν καὶ κέντρον τῆς δημιουργίας, δὲν εἶναι κύριος τῆς φύσεως, καθὼς κύριος αὐτῆς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Καλεῖται ὡς ιερεὺς νὰ ἀναφέρῃ καὶ νὰ ἀντιπροσφέρῃ τὴν ὑλικὴν κτίσιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐκ τῆς θεωρήσεως ταύτης πηγάζει καὶ ἡ στάσις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐναντὶ τῆς κτίσεως. Στάσις σώφρονος διαχειριστοῦ καὶ προσεκτικοῦ νομέως τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ ιερέως προσφέροντος τὴν Δημιουργίαν εἰς δόξαν τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῆς.

Ἡ θεολογικὴ αὕτη ἀντίληψις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀπέχει δυστυχῶς μακρὰν τῆς σημερινῆς θλιβερᾶς πραγματικότητος, κατὰ τὴν ὅποιαν βλέπομεν μετὰ λύπης τὸν ἄνθρωπον μεταβαλλόμενον εἰς ἄρπαγα, προκειμένου νὰ ἀρυσθῇ κατὰ τὸ δυνατὸν μείζονα ὀφέλη ἐκ τῶν παρὰ Θεοῦ παραχωρηθέντων αὐτῷ πρὸς ζωάρκειαν φυσικῶν πόρων. Εἰς τὴν ἀφρονα ταύτην πορείαν ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς ύποβαθμίζει καὶ καταστρέφει τὸ φυσικὸν περιβάλλον, ἐκ τοῦ ὅποιον ἔξαρτάται ἡ ἴδια ἡ ἐπιβίωσις αὐτοῦ, ὥστε νὰ εύρισκῃ ἐκπλήρωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὸ λεγόμενον εἰς τὸν Κανόνα ἐπὶ ἀνομβρίᾳ, «τὸν πλοῦτον δινέπερ ήμῶν ἔδωκας ἡναλώσαμεν ἐν ἀσωτίᾳ» (Μέγα Εὐχολόγιον).

Ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία προνοοῦσα διὰ τὸ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ποίμνιον αὐτῆς, δὲν ἡτο δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀπαθής καὶ ἀσυγκίνητος ἐναντὶ τῆς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας συντελουμένης οἰκολογικῆς καταστροφῆς, ὀφειλομένης εἰς τὴν γενικωτέραν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὴν προσήλωσιν αὐτοῦ εἰς τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ τῆς παρούσης ζωῆς. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀπαθής, καθ' ὅτι ἡ καταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου συνιστᾶ ὑπονόμευσιν τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ μέλλοντός του ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων του, τῶν ἐπιγενομένων γενεῶν.

“Οσον περισσότερον προσκολλάται ό ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, τόσον περισσότερον μακρύνεται τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀντιστρόφως, ὅσον περισσότερον ἐπιδιώκει νὰ συναντήσῃ τὸν Θεόν, τόσον περισσότερον περιφρονεῖ τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ τοῦ κόσμου καὶ στρέφει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Οὐρανιον Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἵτις «οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ιω. ιη', 36). Υπὸ τὴν ὡς ἄνω διαπίστωσιν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ διὰ τὴν ἐπαπειλουμένην οἰκολογικὴν καταστροφὴν δὲν εὐθύνεται ἀσφαλῶς ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος ἀλλὰ ὁ ἡλιοτροπικός καὶ ξένος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, ὁ ἀναζητῶν τὴν ὄλοκλήρωσιν εἰς τὸ «ἔχειν» καὶ ὅχι εἰς τὸ «εὖ εἶναι». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐν ἀγίοις προκάτοχος ήμῶν Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τονίζει «μὴ φοβηθῆς τὴν πρόοδον [...] φοβήθητι τὴν ἀλλοτρίωσιν» (Λόγος ΚΕ', PG 35, στ. 1224), παρέχων ήμīν τοιουτορόπως τὴν ὁρθὴν στάσιν ἐναντί τῆς τεχνολογικῆς προοόδου.

Ἡ Ἅγια Ὁρθόδοξος ήμῶν Ἔκκλησία θεωρεῖ ὅτι ἡ λύσις τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος εὐρίσκεται εἰς τὴν μετάνοιαν, ἵτοι εἰς τὴν οἰκουμένην μεταβολὴν τῶν σχέσεων τοῦ ἄνθρωπου μετὰ τοῦ κόσμου, τῶν συνανθρώπων αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἡ μόνη διέξοδος ἀπὸ τῆς συγχρόνου οἰκολογικῆς κρίσεως καὶ ἡ μόνη ὁδὸς σωτηρίας τοῦ πλανήτου. Καλούμεθα νὰ ἀναζητήσωμεν τὴν ίσοθεῖαν ὅχι εἰς τὴν τεχνολογίαν ἀλλὰ εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ εἰς τὴν μετάνοιαν, καθ' ὅτι εἰς τὴν βάσιν τῶν περιβαλλοντικῶν καταστροφῶν εὐρίσκονται ὡς ἀντικείμενοι αἰτίαι ἡ ἄνθρωπινη φιληδονία καὶ φιλαυτία. Ἀνευ τῆς προσωπικῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἄνθρωπου εἰς αὐτὰς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνακοπῇ καὶ ἡ συνεχιζομένη ύποβάθμισις τοῦ περιβάλλοντος.

Διὰ τῶν σκέψεων τούτων, χαιρετίζομεν τὴν ἐκδοσιν τοῦ βιβλίου «Βιοηθικὴ τοῦ περιβάλλοντος: ἡ ὁρθόδοξος προσέγγισις τῆς κτίσεως», τὸ ὅποιον παρουσιάζει τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ ὁρθόδοξος χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὸ φυσικὸν περιβάλλον καὶ τὴν σχέσιν του πρὸς αὐτό, ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Κυπριακοῦ Κέντρου Περιβαλλοντικῆς Ἐρεύνης καὶ Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, ἵτις, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ πεπνυμένην καθοδήγησιν τοῦ Ιερωτάτου Μητροπολίτου αὐτῆς κ. Αθανασίου, ἐπιτελεῖ λίαν σημαντικὸν ποιμαντικὸν ἔργον καὶ εἰς τὸν τομέα τοῦ περιβάλλοντος.

Συγχαίροντες τῇ ὑμετέρᾳ Ἐλλογιμότητι διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγγραφῆς ἐνὸς λίαν ἐνδιαφέροντος βιβλίου, ἐκφράζομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι τοιαῦται ἐκδόσεις συμβάλλουν σημαντικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἄνθρωπινης συνειδήσεως διὰ τὴν ὁρθὴν προσέγγισιν τοῦ φλέγοντος καὶ λίαν κρισίμου διὰ τὸ μέλλον τῆς ἄνθρωπότητος περιβαλλοντικοῦ προβλήματος καὶ ἐκ καρδίας εὐχόμεθα πλούσιον τὸν ἀμητὸν αὐτῆς.

Ἡ δὲ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου εἴησαν μετὰ τῆς ὑμετέρας Ἐλλογιμότητος καὶ πάντων τῶν ἐντευξομένων εἰς τὴν μετὰ χεῖρας ἐκδοσιν.

βιε' Νοεμβρίου κγ'

Ε. Μαντζαράς
Φ. Σαράστος Διάσυντος Θεοφίλεων Εὐχένης §.